GOVERNMENT DIPLOMA IN CO-OPERATION AND ACCOUNTANCY

SUNDAY, 26TH MAY 2024

(Time : 2-00 P.M. TO 5-00 P.M.)

(Maximum Marks — 100)

CO-OPERATIVE BANKING AND CREDIT SOCIETIES

PAPER-VI

(Version – English and Marathi)

N.B. :– (1) Attempts all questions.

(2) Figures to the right indicate full marks.

(3) English version will be considered as authentic.

Marks

1. (A) What do the following abbreviations stands for :— 5

(*i*) M. S. C. B.

(*ii*) S. L. R.

(*iii*) NABARD

(*iv*) C. R. A. R.

(*v*) N. C. D. C.

(B) Fill in the blanks :— 5

(*i*) Co-operative Banks in India are licensed under the ..... Act.

(*ii*) In Maharashtra long term Agricultural credit is provided by ..... .

(*iii*) ..... draws and signs promissory note.

(*iv*) The first priority for credit given by Co-operative Societies is to the ..... sector.

(*v*) The Reserve Bank of India was nationalised on ..... .

(C) State with the reason whether the following statements are *True* or *False* :— 10

(*i*) A Bank can provide loan to the minor person on the security of his property.

(*ii*) Promissory note is a Negotiable Instrument.

(*iii*) Due to the cleaning house, the transactions of exchange are settled within the minimum time.

(*iv*) A Passbook is issued for a fixed Deposit.

(*v*) The recommendation of National Co-operative Bank was made by khusro committee.

 Marks

2. Write a short notes in about 50 words each (any ***four***) :— 20

   (*a*) Difference between Cheque and Bill of Exchange

   (*b*) Doubtful Asset

   (*c*) Information Technology related Risk Factors

   (*d*) Long term loans

   (*e*) Mixed Banking

   (*f*) Cleaning House.

3. Answer in 150 words each (any ***three***) :— 30

   (*a*) Explain the institutional Agricultural Credit Sources.

   (*b*) Explain the functions of D.I.C.G.C.

   (*c*) Explain role of Co-operative Bank in Indian economy.

   (*d*) Importance of Internet Banking.

   (*e*) Explain the Functions of Cleaning House.

4. Answer in 500 words each (any ***two***) :— 30

   (*a*) What are the quantitative and qualitative instruments of credit control used by R.B.I.

   (*b*) Discuss SARFAESI Act, 2002.

   (*c*) Explain the objectives of National Bank for Agriculture and Rural Development.

मराठी रूपांतर

सहकारी बँक, संस्था व इतर वित्तीय संस्था

पेपर - ६

सूचना :- (१) सर्व प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.

(२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे **गुण** दर्शवितात.

(३) **इंग्रजी** माध्यमातील प्रश्नपत्रिका अधिकृत समजली जाईल.

गुण

१. (अ) पुढील संक्षिप्त रूपे पूर्ण स्वरूपात लिहा :— ५

(१) एम. एस. सी. बी.

(२) एस. एल. आर.

(३) एन. ए. बी. ए. आर. डी.

(४) सी. आर. ए. आर.

(५) एन. सी. डी. सी.

(ब) रिकाम्या जागा भरा :— ५

(१) भारतातील सहकारी बँकांना परवाना ..... कायद्याअंतर्गत दिला जातो.

(२) महाराष्ट्रात शेतीला दीर्घ मुदतीचे कर्ज ..... कडून मिळते.

(३) वचनचिठ्ठी ..... काढतो व स्वाक्षरी करतो.

(४) सहकारी वित्तपुरवठा संस्था प्राधान्याने ..... क्षेत्राला कर्जपुरवठा करतात.

(५) भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे राष्ट्रीयीकरण ..... साली झाले.

(क) खालील विधाने **चूक** किंवा **बरोबर** सकारण सांगा :— १०

(१) अल्पवयीन व्यक्तीस तिच्या मालमत्तेच्या तारणावर बँक कर्ज देऊ शकते.

(२) वचनपत्र चलनक्षम दस्ताऐवज आहे.

(३) निरसनगृहाच्या कार्यामुळे देण्या-घेण्याचे व्यवहार कमीतकमी वेळात पूर्ण होतात.

(४) मुदत ठेवींसाठी पासबुक दिले जाते.

(५) राष्ट्रीय सहकारी बँकेची स्थापना खुस्जो समितीच्या शिफारशीने करण्यात आली.

२. प्रत्येकी ५० शब्दांत टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :— २०

(अ) धनादेश व विनिमय पत्र फरक

(ब) संशयित मत्ता

(क) माहिती तंत्रज्ञान वापरासंबंधीचे धोक्याचे घटक

(ड) दीर्घकालीन कर्ज

(इ) संमिश्र बँकपद्धती

(फ) निरसनगृह.

३. प्रत्येकी १५० शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही **तीन**) :— ३०

(अ) कृषी वित्तपुरवठ्याचे संस्थात्मक स्त्रोत स्पष्ट करा.

(ब) ठेव विमा व पतहमी महामंडळाची कामे विशद करा.

(क) भारतीय अर्थव्यवस्थेत सहकारी बँकाची भूमिका स्पष्ट करा.

(ड) इंटरनेट बँकींगचे महत्त्व.

(इ) निरसन गृहाची कार्ये स्पष्ट करा.

४. प्रत्येकी ५०० शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) :— ३०

(अ) कोणत्या संख्यात्मक आणि गुणात्मक साधनांद्वारे RBI पतनियंत्रण करते ?

(ब) **SARFAESI Act, 2002** – चर्चा करा.

(क) राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँक (N.A.B.A.R.D.) ची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

मराठी रूपांतर

सहकारी बँक, संस्था व इतर वित्तीय संस्था

पेपर - ६

सूचना :- (१) सर्व प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.

(२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे **गुण** दर्शवितात.

(३) **इंग्रजी** माध्यमातील प्रश्नपत्रिका अधिकृत समजली जाईल.

गुण

१. (अ) पुढील संक्षिप्त रूपे पूर्ण स्वरूपात लिहा :— ५

(१) एम. एस. सी. बी.

(२) एस. एल. आर.

(३) एन. ए. बी. ए. आर. डी.

(४) सी. आर. ए. आर.

(५) एन. सी. डी. सी.

(ब) रिकाम्या जागा भरा :— ५

(१) भारतातील सहकारी बँकांना परवाना ..... कायद्याअंतर्गत दिला जातो.

(२) महाराष्ट्रात शेतीला दीर्घ मुदतीचे कर्ज ..... कडून मिळते.

(३) वचनचिठ्ठी ..... काढतो व स्वाक्षरी करतो.

(४) सहकारी वित्तपुरवठा संस्था प्राधान्याने ..... क्षेत्राला कर्जपुरवठा करतात.

(५) भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे राष्ट्रीयीकरण ..... साली झाले.

(क) खालील विधाने **चूक** किंवा **बरोबर** सकारण सांगा :— १०

(१) अल्पवयीन व्यक्तीस तिच्या मालमत्तेच्या तारणावर बँक कर्ज देऊ शकते.

(२) वचनपत्र चलनक्षम दस्ताऐवज आहे.

(३) निरसनगृहाच्या कार्यामुळे देण्या-घेण्याचे व्यवहार कमीतकमी वेळात पूर्ण होतात.

(४) मुदत ठेवींसाठी पासबुक दिले जाते.

(५) राष्ट्रीय सहकारी बँकेची स्थापना खुस्जो समितीच्या शिफारशीने करण्यात आली.

२. प्रत्येकी ५० शब्दांत टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :— २०

(अ) धनादेश व विनिमय पत्र फरक

(ब) संशयित मत्ता

(क) माहिती तंत्रज्ञान वापरासंबंधीचे धोक्याचे घटक

(ड) दीर्घकालीन कर्ज

(इ) संमिश्र बँकपद्धती

(फ) निरसनगृह.

३. प्रत्येकी १५० शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही **तीन**) :— ३०

(अ) कृषी वित्तपुरवठ्याचे संस्थात्मक स्त्रोत स्पष्ट करा.

(ब) ठेव विमा व पतहमी महामंडळाची कामे विशद करा.

(क) भारतीय अर्थव्यवस्थेत सहकारी बँकाची भूमिका स्पष्ट करा.

(ड) इंटरनेट बँकींगचे महत्त्व.

(इ) निरसन गृहाची कार्ये स्पष्ट करा.

४. प्रत्येकी ५०० शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) :— ३०

(अ) कोणत्या संख्यात्मक आणि गुणात्मक साधनांद्वारे RBI पतनियंत्रण करते ?

(ब) SARFAESI Act, 2002 – चर्चा करा.

(क) राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँक (N.A.B.A.R.D.) ची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

CON 14

GOVERNMENT DIPLOMA IN CO-OPERATION AND ACCOUNTANCY

SUNDAY, 26TH MAY 2024

(TIME : 2-00 P.M. TO 5-00 P.M.)

(Maximum Marks — 100)

CO-OPERATIVE BANKING AND CREDIT SOCIETIES

PAPER-VI

(Version – English and Marathi)

N.B. :– (1) Attempts all questions.

(2) Figures to the right indicate full marks.

(3) English version will be considered as authentic.

Marks

1. (A) What do the following abbreviations stands for :— 5

(*i*) M. S. C. B.

(*ii*) S. L. R.

(*iii*) NABARD

(*iv*) C. R. A. R.

(*v*) N. C. D. C.

(B) Fill in the blanks :— 5

(*i*) Co-operative Banks in India are licensed under the ..... Act.

(*ii*) In Maharashtra long term Agricultural credit is provided by ..... .

(*iii*) ..... draws and signs promissory note.

(*iv*) The first priority for credit given by Co-operative Societies is to the ..... sector.

(*v*) The Reserve Bank of India was nationalised on ..... .

(C) State with the reason whether the following statements are *True* or *False* :— 10

(*i*) A Bank can provide loan to the minor person on the security of his property.

(*ii*) Promissory note is a Negotiable Instrument.

(*iii*) Due to the cleaning house, the transactions of exchange are settled within the minimum time.

(*iv*) A Passbook is issued for a fixed Deposit.

(*v*) The recommendation of National Co-operative Bank was made by khusro committee.

 Marks

2. Write a short notes in about 50 words each (any ***four***) :— 20

   (*a*) Difference between Cheque and Bill of Exchange

   (*b*) Doubtful Asset

   (*c*) Information Technology related Risk Factors

   (*d*) Long term loans

   (*e*) Mixed Banking

   (*f*) Cleaning House.

3. Answer in 150 words each (any ***three***) :— 30

   (*a*) Explain the institutional Agricultural Credit Sources.

   (*b*) Explain the functions of D.I.C.G.C.

   (*c*) Explain role of Co-operative Bank in Indian economy.

   (*d*) Importance of Internet Banking.

   (*e*) Explain the Functions of Cleaning House.

4. Answer in 500 words each (any ***two***) :— 30

   (*a*) What are the quantitative and qualitative instruments of credit control used by R.B.I.

   (*b*) Discuss SARFAESI Act, 2002.

   (*c*) Explain the objectives of National Bank for Agriculture and Rural Development.
